

20.10.2026

Naleraq

UKA2026/357

Jens NapâtôK'

Kalaallit Nunaanni atuisut namminneq atugassaminnik internetimik paasissutissallu ingerlaarnerinut qaammataasatigut kiffartuussinernik pilersuisumit toqqaannartumik pisisinnaallutillu atuisinnaasariaqarnersut, Tusass A/S imaluunniit akuersissummik pigisaqartoq alla aqqutigalugu pisinissamik piumasaqaateqarani, peqatigisaanillu pilersuinissamik pisussaaffik, isumannaallisaaneq inuiaqatigiinnullu pingaarutilimmik attaveqaatit qanoq qulakkeerneqarsinnaanersut pillugit apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Pele Broberg, Naleraq)

Naleqqami siulittaasutta, Inatsisartunut ilaasortap Pele Brobergip, Kalaallit Nunaanni satellitsikkut attaveqaatit nunarput tamakkerlugu, aamma asimi, pitsaasut, nunap inuinut iluaqutaasut akikinnerusullu aqqutissiuunneqarnissaat ujartorlugu qaqitsinera Naleqqamiit tamakkiisumik tapersorsorparput.

Nunatsinni innuttaasut, suliffeqarfiit angallatillu Tusass A/S aqqusaaqqaanngikkaluarlugu satellitsikkut attaveqaatinik pitsaasunik toqqaannartumik pisiaqarsinnaasariaqarnerat eqqartortariaqalerparput, tamatumunngalu periarfissarsiortariaqarluta.

Teknologi attaveqaatillu kiap ingerlatissanerai uani salliutinnagit, uagut nunap inui taakkulu nunatsinni sumiikkaluarunilluunniit pitsaasunik sukkasuunillu attaveqaateqarnissamut periarfissaqarnissaat salliuppagut.

Kalaallit Nunaanni sumiikkaluaaraanniluunniit attaveqaatinik pitsaasunik, toqqissisimanartumik inuuneqarnissamut ineriartortitsinissamullu sinaakkutissanik pilersitsisunik, periarfissaqarnissaq innuttaasunut aqqutissiuunneqassasoq Naleqqamiit pingaartipparput.

Isorliunerusuni, nunaqarfinni asimilu attaveqaatit ukiuni amerlavallaarujussuarni ajorluinnarsimmata taamaaginnartoqarsinnaanngilaq. Teknikkikkut atortorissaarutit pitsaasut maanna periarfissaalereeraluartut, periarfissat taakku sulii mattusimatiinnarsinnaanngilagut.

Attaveqaatit pitsaanngilluinnartut, ajoquteqattaaginnartut akisoorsuillu kisiisa atortuarsinnaajunnaarpagut. Pitsaanerusunik periarfissaqalersimanerput atorluarlugu aqqutissiuisariaqalerpugut.

Sinerissami sumiiffippassuarni attaveqaatit pitsaanngilluinnartut nalunngilarput. Attaveqaateqarfioreersunilu attaveqaatit arriitsorujussuupput, attaveeruteqattaaginnavillutillu. Ilaqutariit, atuartut, suliffeqarfiit, aalisartut, piniartut allallu nunarsuarmioqatitsinnut nunaqqatitsinnullu attaveqarnissamut periarfissaat pitsaanerulertariaqarput.

Attaveqaatit pitsaasut atuartunut iluaqutaassapput, allaallu ungasianiit atuartitsinerup inerisaqqinnissaanut aqqutissiuussissallutik. Innuttaasut ikioqqusut peqqinnissaqarfimmut saaffiginninnissaminnut paasissutissarsinissaminnullu pitsaanerusunik periarfissaqalissapput. Nakorsanik toqqaannartumik oqaloqateqarnissamut periarfissat aamma ineriartortinneqarsinnaassapput.

Pinngortitami peqqarniissinnaasumi najugaqarlutalu inuuniuteqartuusugut arlaatigut ajornartorsiulerutta, attaveqaatit pitsaasut atorlugit ikioqqusinnaanerput sukkasuumik ikiuinissamut ajornartorsiulersullu inuunerannik annaassinissamut periarfissiisaaq. Taamaammat attaveqaatitigut periarfissat nutaat mattusimatiinnarsinnaanngilagut. Periarfissat iluaqutaasussat inuillu inuunerannik annaassinnaasut matoqqatiinnarsinnaajunnaarpagut. Tamanut iluaqutaasussamik aaqqiisariaqalerpugut.

Naalakkersuisut akissuteqaatiminni inuit inuunerat periarfissaqarnerulernissaallu pinnagit aningaasaq kisiat sammisimammassuk eqqarsarnartoqartipparput. Tusassip isertitassaminik annaasaqarsinnaanera kisiat aarleqqutigaa. Tamanna inuit inuunerannik annaassinissamut periarfissarsiornermit pingaarnertutinneqassanngitsoq, pissutsillu nalilersoqqissaartariaqarigut Naleqqamiit isumaqarpugut.

Tusassip kisermaassisussaataitanera kisimi illersussavarput, attaveqaatitigullu pissutsit ajorluinnartut suli ukiorpassuarni atuutsillugit, imaluunniit innuttaasut pitsaanerusunik periarfissaqarnissaat aqqutissiuutissallugu piffissanngunnginnerpa?

Tusass akeranngortinnagu, aningaasaq kisiat qitiutillugu Tusass A/S innuttaasut atugaannit pingaarnerusutut inissisimaannarnissaa akueriinnarsinnaajunnaarpaput. Sinerissamiittut asimiittullu attaveqaatinik pitsaasunik pisariaqartitsisut aqqutissiuunneqanngitsoortinneqassanngillat.

Taamaammat kiffartuunneqartunut, nunap inuinit, suna pitsaanerpaajunersoq ujarlorlugu periarfissarsiortariaqalersugut Naleqqamiit isumaqarpugut. Satellitsikkut sumiiffiit ilaanni attaveqaatinik pitsanngorsaasinnaagutta, taava periarfissaq tamanna aaqqiissutissatut atorluarneqarsinnaanersoq misissortariaqalinnginnerparput? Attaveqaatinik pitsaasunik periarfissat mattusimatiinnarsinnaanngilagut.

Nunatta sineriaatalu tamarmi ineriartortinneqarnissaannut periarfissiisariaqalerpugut. Nunap inui sinerissamiittut aamma ineriartortitsinermut peqataasariaqarput. Sinerissami sumiikkaluaraanniluunniit attaveqaatit pitsaasut inuussutissarsiornermut ilisimasallu annertusarneqarnissaannut aqqutissiuussisussaapput.

Nunatta sineriaani inoqarfippassuarni attaveqaatit pitsaasut oqaasiinnaajunnaartariaqarput. Maanna teknologiikkut pitsaasumik attaveqarnissamut periarfissaqarpoq, tamannalu aqqutissiuunneqartariaqalerpoq.

Attaveqaatit pitsaasut isumannaallisaanermut iluaqutaasussat aqqutissiuunneqartariaqalerput. Tasiilamut attaveqaatit Folketingimi ilaasortaatitatta ilungersooqataaneratigut aqqutissiuunniarneqartut qujamasuutigaarput. Sinerissalli sinnera aamma peqataasariaqarpoq. Satellitsikkut attaveqaatit pitsaasut pisariaqartinneqarput.

Neriorsuutaannaajunnaarlutik innuttaasut attaveqaatit pitsaasut ukiorpassuarni utaqqisaat maanna periarfissaalernissaat sulissutigineqartariaqalerpoq. Ikaarsaariarnermi nunanit allanit pisiaqarsinnaanerup periarfissaalernissaa ilanngullugu aaqqiissutissanik aqqutissiuisoqarnissaa pisariaqarlunnalerpoq. Aallaqqaammut ikaarsaariarnermi, aaqqiissutissap atuutilernissaata tungaanut, misiliutitut periarfissiisoqarsinnaanera ujartoqqarput.

Tusassip pilersuisussaataitanera ataatsimullu attaveqaasorsorneqarnerput qanoq illersorneqassanersut aningaasatigullu qanoq inissisimassanersut nalilersorlugit aaqqiisoqartariaqalerpoq. Teknologi uninngatiinnarnagu innuttaasut pitsaasunik periarfissaqarnissaat salliunneqartariaqalerpoq.

Kisitsisit piviusut, pitsaaqutit pitsaanngequtillu saqqummiunneqartariaqalerput. Periarfissat, pitsaaqutit pitsaanngequtaasinnaasullu tamaasa sukumiisumik misissortariaqalerpavut. Maannakkut killiffitsinni innuttaasorpasuit pitsaanerusumik attaveqalernissaat aqqutissiuuttariaqalerparput.

Aaqqissuussaanerput illersussavarput, kisianni uningaannassanngilagut. Innuttaasut illersorlugit, uninngatiinnarnagit utaqqisitiinnarnagillu, pitsaasunik atugassaqarnissaat sulissutigisariaqalerparput.

Kalaaleqatitta sinerissamiittut pitsaasumik attaveqalernissaat Naalakkersuisut aqutissiuuttariaqalerpaat. Taamaammat satellitsikkut attaveqaatitigut periarfissat pitsaasut atorluarlugit innuttaasunut aaqqiissutissanik aqutissiueqqullugit Naalakkersuisut sakkortuumik kaammattorpagut.

Innuttaasunut iluaqutaasussaq ujarlugu iliuuseqalerta. Teknologi pitsaasoq periarfissaalersoq innuttaasunut sumiikkaluartunulluunniit iluaqutaalerli. Aaqqissuussaanerput salliutinnagu, innuttaasut pitsaanerusunik periarfissaqarnissaat salliullugu aporfiit piiartigit.